

Dannebrogsviden

Sådan bruges Dannebrog 2. udgave

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog.
Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet marts 2019.

Dannebrogsviden handler om Sådan bruges Dannebrog 2. udgave

Danmarks-Samfundet har udgivet en ny udgave af bogen *Sådan bruges Dannebrog*. Brugen af Dannebrog ændres hele tiden. Siden 1. udgave har der været rigtig mange spørgsmål til videncenteret om hvordan Dannebrog skal benyttes og især tilkendegivelser om, hvordan det ikke skal anvendes. Mange af henvendelserne har nu fundet vej til 2. udgave af bogen. Derfor er bogen blevet skrevet helt om. Dannebrogsviden handler om den nye udgave af *Sådan bruges Dannebrog*.

Brug af Dannebrog

Her i landet bruges nationalsymbolet Dannebrog på lige fod af befolkningen og det officielle Danmark.

Myten om Dannebrog er tæt knyttet til slaget ved Lyndanisse i Estland den 15. juni 1219, hvor Kong Valdemar 2. Sejrs tropper ifølge sagnet lod sig opildne til sejr ved synet af et rødt banner med et hvidt kors på himmelen over slagmarken.

Det er dog først i begyndelsen af 1500-tallet sagnet bliver omtalt af datidens historikere. Fra begyndelsen af 1600-tallet indgår Dannebrog som en fast del af den danske historiefortælling.

Et lands flagskikke vil altid være et synligt udtryk for en nations og dens befolknings politiske, religiøse, juridiske og nationale selvforståelse. I lande som Danmark hvor der ikke er en officiel flaglov, er denne forståelse under forandring. Tidsånden med generationsrelaterede opfattelser af danskheden og hvad nationalstaten betyder kan ændre befolkningens holdning til et lands flag og dets betydning.

Nationale flags kutymmer kan være komplicerede og vanskeligt forståelige, fordi de er så forskellige. Nogle lande, blandt andet USA, har præcise regler for, hvordan flaget skal håndteres og anvendes i alle tænkelige sammenhænge. Andre lande, som eksempelvis Storbritannien, har ingen faste regler om, hvordan den enkelte borger skal anvende flaget. I nogle lande er det bespottelse at sænke et flag, så det når jorden, mens man i andre lande ære folk netop ved at sænke flaget, så det rører jorden.

Der findes ingen flaglov i Danmark. Brugen af Dannebrog bygger på en række cirkulærer og hævdunden praksis. Der findes ingen lovgivning om privates brug af stutflaget, men der findes en række retningslinjer, som det er velanset at følge.

Sådan bruges Dannebrog

Sådan bruges Dannebrog oplyser om regler og kutymmer for, hvordan man anvender det danske flag. Formålet er, at fortælle om Dannebrog's betydning og beskrive korrekt brug af dannebrog'sflaget, dannebrog'sfanen, dannebrog'sstander og dannebrog'svimpel.

Danmarks-Samfundet forsøger med udgivelsen af *Sådan bruges Dannebrog* at skabe klarhed og indsigt i korrekt anvendelse af flaget. Det gælder også, når illustrationer skal anvendes til at understøtte betydningen af en tekst. Dannebrog er mere end et stykke bearbejdet stof på en stang, og man bør derfor overholde visse regler og sædvaner i forbindelse med vort mere end trekvart årtusinde gamle flag.

Sådan bruges Dannebrog beskriver ikke de specielle forhold om brug af Dannebrog som nogle offentlige myndigheder, organisationer og foreninger gennem tiden har etableret. Bogen beskriver eksempelvis ikke Forsvarets ceremoniel med flag og faner eller idrættens brug af Dannebrog.

Dannebrog blev den 2. august 1854 givet fri til at måtte bruges af alle danskere. Dermed blev kongens flag til den danske befolknings flag. Alle måtte flage med Dannebrog, men der har gennem tiden etableret sig en række gode flagregler, for hvornår og hvordan der må flages med Dannebrog. Danmarks-Samfundet er løbende med til at fastlægge en tidssvarende praksis om flagning med Dannebrog.

Indholdet

Dannebrogsflaget

Dannebrogs udseende; Flagets størrelse; Dannebrog og flagning til søs; Dannebrogsvimpel; Dannebrogsstander; Vejledende sammenhænge; Flagstang, flagknop og flagsnor; Danske flagtider; Flagsange og musikledsagelse; Flagning i forbindelse med dødsfald; Flagning ved askespredning; Danske flagdage; Egne flagdage; Flagning fra en bygning; At flage med andre staters flag; Flagallé og byudsmykning; Flaglaug; Indendørs flagning; Dannebrog i firmalogo; Anvendelse af Dannebrog som analogt eller som digitalt flag; Anvendelse af fantasiflag, logoflag, firmaflag og reklameflag der ligner Dannebrog.

Dannebrogsfanen

Fanens udseende; Fanen og fanedugens størrelse; Fanens anvendelse; Fanen udendørs; Fanebærer og fanevagt; Fanen som udsmykning; Dannebrogsfanen sammen med andre staters faner; Faneborg; Fanens deltagelse ved kransenedlægning eller ved en mindehøjtidelighed; Pasning og opbevaring af Dannebrogsfanen; At dekorere med faner.

Flagets anvendelse ved kirkelige handlinger

Flagets anvendelse ved kirkelige handlinger; Flagning på hel stang; Flagning på halv stang; Flagning ved mindegudstjenester; Brug af flag i kirken; Dannebrog på kisten; Blomsterdekoration på kisten; Jordpåkastelse med Dannebrog på kisten; Dannebrog i fremmede kirker.

Dannebrogsfanens deltagelse ved kirkelige handlinger

Fanen og de kirkelige handlinger; Andre trossamfund; Forhold i kirken og under gudstjenesten; Festgudstjenester og højmesser; Bryllup; Mindegudstjenester; Bisættelser og begravelser.

Dannebrog

Dannebrog som nationalsymbol; Dannebrog er folkets flag; Dannebrogs historie; Forbud mod flagning med Dannebrog; Ingen flaglov; Dannebrog i nutiden; Dannebrogs historie i årstal.

Begreber om Dannebrog

